

ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคกับสัมพันธ์ภาพ  
ในครอบครัวของบุคลากรสายสนับสนุน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

THE RELATIONSHIP BETWEEN ADVERSITY QUOTIENT AND FAMILY RELATION OF  
SUPPORTING PERSONNELS IN KING MONGKUT'S UNIVERSITY OF  
TECHNOLOGY NORTH BANGKOK

สุภาภรณ์ เจริญประดับ

Supaporn Rienpradub

วิทยาลัยเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

College of Industrial Technology, King Mongkut's University of Technology North Bangkok

Received: November 2, 2019 / Revised: January 23, 2020 / Accepted: January 30, 2020

### บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคและระดับสัมพันธ์ภาพในครอบครัว 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคกับสัมพันธ์ภาพในครอบครัวของบุคลากรสายสนับสนุน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูล จำนวน 304 คน

ผลการศึกษาพบว่า 1) ความสามารถในการเผชิญปัญหาและการฟันฝ่าอุปสรรค มีคะแนนเฉลี่ยโดยรวม อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.06$ , S.D. = 0.82) รายด้านมีค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยคือ ด้านความอดทน ด้านที่แสดงถึงผลกระทบที่จะมาถึง ด้านต้นเหตุและความรับผิดชอบ และด้านความสามารถในการควบคุมอุปสรรค 2) สัมพันธ์ภาพในครอบครัว มีคะแนนเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.43$ , S.D. = 1.19) รายด้านมีค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยคือ ด้านการปฏิบัติตามหน้าที่ที่เหมาะสมของสมาชิกในครอบครัว ด้านสมาชิกในครอบครัวแสดงออกซึ่งความรักและความเอื้ออาทรต่อกัน ด้านการใช้เวลาในการทำกิจกรรมร่วมกันของสมาชิกในครอบครัว ด้านสมาชิกในครอบครัวมีการพูดคุยปรึกษาหารือและตัดสินใจในเรื่องสำคัญต่างๆ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธ์ภาพในครอบครัวและความสามารถในการเผชิญปัญหาและการฟันฝ่าอุปสรรคพบว่า สัมพันธ์ภาพในครอบครัวโดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการเผชิญปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ( $r = .26$ ,  $p < .01$ ) องค์กรควรจัดสภาพแวดล้อมที่ทำงานให้เหมาะสม เป็นรูปธรรม จะเป็นปัจจัยเสริมให้บุคลากรประสบความสำเร็จทั้งในชีวิตและการทำงานได้

**คำสำคัญ:** การเผชิญปัญหาและการฟันฝ่าอุปสรรค สัมพันธ์ภาพในครอบครัว บุคลากรสายสนับสนุน

## Abstract

The purposes of this research were 1) to study the adversity quotient level and family relation level; 2) to study the relationship between adversity quotient and family relation of supporting personnel in King Mongkut's University of Technology North Bangkok. A Questionnaire was used to collect data from the research sample consisting of 304 supporting personnel in King Mongkut's University of Technology North Bangkok.

The results of this study were as follows: 1) the total mean score of adversity quotient was at the high level ( $\bar{X} = 4.06$ , S.D. = 0.82); the mean scores of specific aspect of adversity quotient could be ranked from top to bottom as follows: the patience aspect, the consequence aspect, the cause and responsibility aspect, and the ability to control obstacles aspect; 2) the total mean score of family relation was at the high level ( $\bar{X} = 3.43$ , S.D. = 1.19); the mean scores of specific aspect of family relation could be ranked from top to bottom as follows: the practice of appropriate family roles of family members aspect, the expression of love and care among family members aspect, the spending of time on family activities of family members aspect, and the sharing of consulting and decision making among family members aspect; 3) regarding the relationship between family relation and adversity quotient, it was found that the overall family relation correlated positively but at the low level with adversity quotient, which was significant at the .01 level ( $r = .26$ ;  $p < .01$ ). The organization should provide a suitable and tangible work environment that will be a supplementary factor to enable the personnel to achieve success in life and work.

**Keywords:** Adversity Quotient, Family Relation, Supporting Personnels

## บทนำ

กรอบยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคงเป็นหนึ่งในกรอบแนวทางการพัฒนาประเทศไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2560-2579 ซึ่งความมั่นคงถือเป็นเป้าหมายสำคัญสูงสุดของทุกสังคมในทุกยุคสมัย ซึ่งกรอบแนวคิดความมั่นคงให้น้ำหนักความสำคัญกับมิติที่เกี่ยวข้องทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม การทหาร ฯลฯ แตกต่างกันไปตามบริบทของสถานะแวดล้อมในแต่ละช่วงเวลา โดยมีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญคือการบริหารจัดการสถานะแวดล้อมของประเทศให้มีความมั่นคง ปลอดภัย และมีความสงบเรียบร้อยในทุกระดับ มุ่งเน้นการพัฒนาดคน เครื่องมือ เทคโนโลยี และระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ให้มีความพร้อมสามารถรับมือภัยคุกคามและภัยพิบัติได้ทุกรูปแบบ ทั้งนี้เป้าหมายหนึ่งของยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคงคือ ประชาชนอยู่ดีกินดีและมีความสุข และกำหนด

ตัวชี้วัดความสำเร็จเป็นดัชนีชี้วัดความสุขของประชากร (World Happiness Index) ผลจากการสำรวจกลุ่มประชาชนวัยทำงานของกรมสุขภาพจิตพบว่า ประชาชนในวัยทำงานมีความเครียดในปัจจุบัน 3 อันดับแรกคือ อันดับที่ 1 คือ ด้านเศรษฐกิจร้อยละ 30.82 โดยเพศชายและหญิงมีความเครียดใกล้เคียงกัน รองลงมาคือ ด้านสังคมร้อยละ 20 และอันดับที่ 3 คือ ด้านครอบครัวร้อยละ 14.52 สาเหตุที่ทำให้เครียดอันดับแรกคือ ปัญหาการเงิน รายได้ไม่พอร้อยละ 17.92 อันดับที่ 2 เป็นความวิตกกังวลร้อยละ 14.23 อันดับที่ 3 เป็นปัญหาค่าครองชีพร้อยละ 12.97 และอันดับที่ 4 คือ ปัญหาครอบครัวร้อยละ 9.08 นอกจากนี้ยังมีความเครียดมาจากการเสพข่าวมากเกินไปและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลด้วยอีกร้อยละ 13.21 ซึ่งผลของความเครียดทำให้กลุ่มตัวอย่าง 1 ใน 4 มีปัญหาการนอนเกิดขึ้นบ่อยครั้งและเป็นประจำ เช่น

นอนไม่หลับหรือนอนมาก หงุดหงิด ว้าวุ่นใจ เบื่อ  
ตลอดจนทำให้มีสมาธิน้อยลง มีความรู้สึกไม่อยากพบ  
ผู้คน (Siriratraykha, 2018)

สถาบันครอบครัวนับว่าเป็นสถาบันของสังคมที่มี  
บทบาทสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนาในทุกๆ ด้าน  
โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ  
เพราะครอบครัวเป็นหน่วยที่เล็กที่สุดทางสังคม เป็น  
จุดเริ่มต้นการดำเนินชีวิตของผู้คนในสังคม การสร้าง  
สัมพันธภาพในครอบครัวถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญเรื่องหนึ่ง  
ที่สร้างความมั่นคงและเข้มแข็งให้กับสถาบันครอบครัว  
หากสถาบันครอบครัวไม่มีความเข้มแข็งเพียงพอ  
สังคมไทยก็อ่อนแอลงไปด้วย การต่อสู้กับสังคมทั้ง  
ภายในประเทศและนอกประเทศก็น่าจะมีกำลังน้อยลง  
ด้วยเช่นกัน (Technical Promotion and Support  
Office, Region 8, 2017: 59)

บุคลากรในองค์กรถือว่าเป็นทรัพยากรที่มี  
คุณค่าและมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการบริหาร  
องค์กรและความสำเร็จขององค์กร เนื่องจาก  
บุคลากรนั้นสามารถนำทรัพยากรอื่นๆ ในองค์กรมา  
บริหารจัดการให้เกิดคุณค่าสู่เป้าหมายที่กำหนดได้  
ดังนั้นหากองค์กรใดมีบุคลากรที่มีคุณภาพและมี  
ประสิทธิภาพในการทำงานก็จะส่งผลให้องค์กรมี  
ประสิทธิภาพและเกิดผลงานหรือผลผลิตที่มีคุณภาพ  
ตามไปด้วย โดยพฤติกรรมที่เหมาะสมเหล่านี้เรียกว่า  
พฤติกรรมที่เป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร นอกจากนี้  
ความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค  
เป็นคุณลักษณะหนึ่งของผู้ปฏิบัติงานสามารถอดทนต่อ  
ความยากลำบากและอุปสรรคได้ดี มีกำลังใจในการต่อสู้  
กับปัญหา สามารถที่จะเอาชนะวิกฤติได้ คุณลักษณะ  
เช่นนี้จะส่งผลต่อการทำงานโดยบุคลากรสามารถดูแล  
งานของตนเองและสามารถให้ความช่วยเหลือเพื่อ  
ร่วมงานได้อีกด้วย จึงนับได้ว่าการที่บุคลากรมี  
ความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค  
สูง เป็นส่วนสำคัญที่จะส่งเสริมให้บุคลากรมีพฤติกรรม  
การเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรด้วย โดย Rhoades &  
Eisenberger (2002: 698-714) ได้กล่าวไว้ว่า ความสุข  
ในการทำงานมีความสำคัญต่อพฤติกรรมที่เป็น  
สมาชิกที่ดีขององค์กร ผู้ที่มีความสุขจะสนใจ

กระตือรือร้นในการทำกิจกรรมต่างๆ การสนับสนุน  
จากองค์การกับพนักงานทำให้พนักงานมีความพอใจ  
ในการทำงานส่งผลให้การปฏิบัติงานเป็นที่น่าพอใจ  
และมีส่วนช่วยลดปฏิกิริยาที่ไม่ดีทางด้านจิตใจและ  
ร่างกาย ความเหนื่อยล้า ความวิตกกังวล และอาการ  
ปวดศีรษะ

Supwirapakorn & Toongkaew (2016 :  
113-129) ได้สรุปผลการศึกษาดัชนีพยากรณ์ที่ดีและ  
สามารถพยากรณ์ความสุขของบุคลากรสายสนับสนุน  
คือ ต้นทุนจิตวิทยาเชิงบวกด้านความมุ่งมั่นใน  
ความสามารถตนเอง สมดุลในชีวิตและการทำงานด้าน  
การทำงานและสังคมนั้น

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้า  
พระนครเหนือเป็นหน่วยงานที่มุ่งมั่นมีหน้าที่ผลิตบัณฑิต  
ให้มีความเป็นเลิศด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี  
สอดคล้องและตรงตามความต้องการของภาคอุตสาหกรรม  
ความสำคัญของการพัฒนาบุคลากรโดยเฉพาะบุคลากร  
สายสนับสนุน ซึ่งเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อน  
ความสำเร็จ เป็นกลไกในการดำเนินงานต่างๆ ตาม  
พันธกิจของมหาวิทยาลัยให้บรรลุได้นั้น เพื่อนำมาซึ่ง  
ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกายและจิตใจพร้อม  
ที่จะปฏิบัติงานตามหน้าที่ ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลง  
ของสังคมไทยในยุคปัจจุบัน

ผู้วิจัยเล็งเห็นความสำคัญของการศึกษา  
ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการเผชิญปัญหา  
และฟันฝ่าอุปสรรคกับสัมพันธภาพในครอบครัวของ  
บุคลากรสายสนับสนุน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี  
พระจอมเกล้าพระนครเหนือ ซึ่งบุคลากรในองค์กรถือว่าเป็น  
ทรัพยากรที่มีคุณค่าและมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง  
ต่อการบริหารองค์กรและความสำเร็จขององค์กร จึง  
สนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถ  
ในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคกับสัมพันธภาพ  
ในครอบครัวของบุคลากรสายสนับสนุน มหาวิทยาลัย  
เทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ เพื่อเป็นแนวทาง  
ในการพัฒนาศักยภาพและเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน  
ของบุคลากรสายสนับสนุน อีกทั้งเป็นการพัฒนาให้  
บุคลากรต้นตัวให้มีประสิทธิภาพต่อไป

## วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟื้นฝ่าอุปสรรคของบุคลากรสายสนับสนุน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
2. เพื่อศึกษาระดับสัมพันธภาพในครอบครัวของบุคลากรสายสนับสนุน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟื้นฝ่าอุปสรรคกับสัมพันธภาพในครอบครัวของบุคลากรสายสนับสนุน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

## สมมติฐานการวิจัย

ความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟื้นฝ่าอุปสรรคมีความสัมพันธ์ด้านบวกกับสัมพันธภาพในครอบครัวของบุคลากรสายสนับสนุน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

## ทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟื้นฝ่าอุปสรรคกับสัมพันธภาพในครอบครัวของบุคลากรสายสนับสนุน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือเป็นงานวิจัยที่มุ่งศึกษาถึงความสามารถในการเผชิญและฟื้นฝ่าอุปสรรค (Adversity Quotient หรือ AQ) ซึ่ง Stoltz (1997) ได้บัญญัติและนำเสนอในปี 1997 โดยมีแนวคิดที่เชื่อว่าคนที่มี AQ ต่ำนั้นจะต้องมีแนวคิดและทัศนคติต่ออุปสรรคว่าเป็นความท้าทาย ทำให้เกิดโอกาสและการมีโอกาสดังกล่าวที่นำไปสู่ความสำเร็จได้

ความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟื้นฝ่าอุปสรรค (Adversity Quotient หรือ QA หมายถึง ความอดทน ความพากเพียร และความสามารถในการผ่านพ้นความยากลำบากโดยไม่ล้มเลิก ประกอบด้วย องค์ประกอบพื้นฐาน 2 องค์ประกอบ คือ เป็นทฤษฎีทางวิทยาศาสตร์ที่สามารถนำมาประยุกต์ในโลกความเป็นจริงได้ จึงทำให้ความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟื้นฝ่าอุปสรรคมีความสำคัญต่อคนในปัจจุบัน

คุณสมบัติที่สำคัญของความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟื้นฝ่าอุปสรรค มี 3 ประการ คือ 1) เป็นแนวคิดใหม่ที่ทำให้เข้าใจและส่งเสริมเรื่องของความสำเร็จมากยิ่งขึ้น 2) เป็นสิ่งที่วัดว่าคนจะตอบสนองต่ออุปสรรคและปัญหาอย่างไร ซึ่งสามารถวัดออกมาได้ ทำให้เกิดความเข้าใจและเชื่อว่า AQ สามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลงได้ 3) เป็นเครื่องมือสำหรับการพัฒนาการตอบสนองต่ออุปสรรคความยากลำบาก ซึ่งผลของ AQ จะเพิ่มประสิทธิภาพขององค์กรได้

จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดลักษณะครอบครัวที่มีสัมพันธภาพที่ดี 12 ประการ ของ Umberson (1992) และ Chutikul (1997) องค์ประกอบตัวชี้วัดสัมพันธภาพในครอบครัวของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ตลอดจนทฤษฎีเกี่ยวกับพัฒนาการของครอบครัว ทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่ครอบครัว ทฤษฎีการปฏิสัมพันธ์เชิงสัญลักษณ์ ทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวกับงาน ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพในครอบครัวไทย ความมั่นคงทางอารมณ์และความสามารถในการเผชิญปัญหาและการฟื้นฝ่าอุปสรรค การแบ่งแยกบทบาทระหว่างงานกับครอบครัว นโยบายองค์กรเรื่องงานและครอบครัวกับพนักงาน เพื่อนำมาสังเคราะห์เป็นองค์ประกอบของพัฒนาการครอบครัว ผู้วิจัยทำการสังเคราะห์ สรุป และประยุกต์ใช้เป็นกรอบแนวคิดของงานวิจัย ดังนี้

1. ความสามารถในการเผชิญและฟื้นฝ่าอุปสรรค เป็นความอดทน ความพากเพียร และความสามารถในการผ่านพ้นความยากลำบากโดยไม่ล้มเลิก เป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดความสามารถของบุคคลทั้งในการทำงานและชีวิตประจำวัน ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 1) ด้านความสามารถในการควบคุมอุปสรรค 2) ด้านต้นเหตุและความรับผิดชอบ 3) ด้านที่แสดงออกถึงผลกระทบที่จะมาถึง และ 4) ด้านความอดทน (Stoltz, 1997)

2. สัมพันธภาพในครอบครัว เป็นการที่สมาชิกในครอบครัวสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในครอบครัวด้วยความรักใคร่ผูกพันประกอบด้วยตัวแปร 4 ด้าน ได้แก่ 1) การใช้เวลาในการทำกิจกรรมร่วมกัน

ของสมาชิกในครอบครัว 2) การพูดคุย ปรึกษาหารือ และตัดสินใจในเรื่องสำคัญต่างๆ 3) การแสดงออกซึ่งความรัก ความเอื้ออาทรต่อกันทั้งทางกาย วาจา ใจ 4) การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ที่เหมาะสมของสมาชิกในครอบครัว

## วิธีการวิจัย

### ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ บุคลากร สายสนับสนุน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือที่ปฏิบัติงานประจำคณะและสำนักต่างๆ ประกอบด้วย คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะ วิศวกรรมศาสตร์อุตสาหกรรม วิทยาลัยเทคโนโลยีอุตสาหกรรม คณะวิทยาศาสตร์ประยุกต์ คณะอุตสาหกรรมเกษตร คณะเทคโนโลยีและการจัดการอุตสาหกรรม คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ คณะศิลปศาสตร์ประยุกต์บัณฑิตวิทยาลัยวิศวกรรมศาสตร์นานาชาติสิรินธร ไทย-เยอรมัน บัณฑิตวิทยาลัยคณะสถาปัตยกรรมและการออกแบบ สำนักงานอธิการบดี สำนักคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศ สำนักพัฒนาเทคนิคศึกษา สำนักพัฒนาเทคโนโลยีเพื่ออุตสาหกรรม สำนักหอสมุดกลาง สถาบันนวัตกรรมเทคโนโลยีไทย-ฝรั่งเศส และสำนักวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวนทั้งสิ้น 1,270 คน ใช้สูตรคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง ใช้สูตรความคลาดเคลื่อนมาตรฐานตามแนวคิดของ ยามาเน่ (Yamane, 1973)

$$n = \frac{N}{1+N(e^2)}$$

ซึ่งมีค่าระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และระดับความคลาดเคลื่อน  $\pm 5\%$  ( $\alpha = 0.05$ ) ได้กลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Sampling) จำนวน 304 คน

### เครื่องมือในการวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำมาเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยกำหนดข้อความคำถามจากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้

ครอบคลุมเนื้อหา วัตถุประสงค์ และสมมติฐานของการวิจัย แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check Lists)

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟื้นฝ่าอุปสรรค เนื้อหาแบบสอบถามแบ่งเป็น 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านความสามารถในการควบคุมอุปสรรค 2) ด้านต้นเหตุและความรับผิดชอบ 3) ด้านที่แสดงออกถึงผลกระทบที่จะมาถึง และ 4) ด้านความอดทน ลักษณะเป็นข้อคำถามแบบให้เลือกรูปแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสัมพันธภาพในครอบครัว เนื้อหาแบบสอบถามแบ่งเป็น 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) การใช้เวลาในการทำกิจกรรมร่วมกัน 2) การพูดคุย ปรึกษาหารือ และตัดสินใจในเรื่องต่างๆ 3) การแสดงออกซึ่งความรัก ความเอื้ออาทรต่อกันทั้งทางกาย วาจา ใจ 4) การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ที่เหมาะสมของสมาชิก

ทั้งนี้แบบสอบถามเป็นข้อคำถามแบบให้เลือกรูปแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ซึ่งนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำผลการพิจารณาวิเคราะห์หาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาด้วยวิธีการหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อรายการกับประเด็นหลักของเนื้อหา (IOC) และนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญไปทดสอบใช้ (Try-out) กับบุคลากรสายสนับสนุน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ฉบับ ใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา ( $\alpha =$  Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.891 และนำแบบสอบถามไปแจกให้กับกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง และได้รับกลับคืน จำนวน 304 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ตรวจสอบความสมบูรณ์ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ข้อมูลทั่วไปใช้

ค่าร้อยละ (percentage) และข้อมูลเกี่ยวกับสัมพันธภาพ ในครอบครัวของบุคลากรสายสนับสนุน ใช้ค่าเฉลี่ย (mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) การทดสอบความสัมพันธ์ ใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product-moment correlation coefficient) ระดับนัยสำคัญที่ระดับ .05 เกณฑ์ที่ใช้ กำหนดการแปลผล (Pattanaphuphan, 2010) แบ่ง ระดับเป็น 5 ระดับ ดังต่อไปนี้

คะแนน 4.21-5.00 หมายถึง ระดับความสามารถ ในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคอยู่ในระดับ มากที่สุด

คะแนน 3.41-4.20 หมายถึง ระดับความสามารถ ในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคอยู่ในระดับมาก

คะแนน 2.61-3.40 หมายถึง ระดับความสามารถ ในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคอยู่ในระดับ ปานกลาง

คะแนน 1.81-2.60 หมายถึง ระดับความสามารถ ในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคอยู่ในระดับน้อย

คะแนน 1.00-1.80 หมายถึง ระดับความสามารถ ในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

### ผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปของบุคคลของบุคลากรสายสนับสนุน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

**ตารางที่ 1** ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคจำแนกตาม ความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคโดยรวมและรายด้าน (n = 304 คน)

ความสามารถในการเผชิญปัญหาและการฟันฝ่าอุปสรรคฯ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านความสามารถในการควบคุมอุปสรรค	3.89	0.86	มาก
ด้านต้นเหตุและความรับผิดชอบ	3.99	0.76	มาก
ด้านที่แสดงถึงผลกระทบที่จะมาถึง	3.99	0.85	มาก
ด้านความอดทน	4.36	0.80	มากที่สุด
<b>รวม</b>	<b>4.06</b>	<b>0.82</b>	<b>มาก</b>

ผลการวิเคราะห์ระดับสัมพันธภาพในครอบครัว ของบุคลากรสายสนับสนุน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี พระจอมเกล้าพระนครเหนือพบว่า บุคลากรสายสนับสนุน

พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 259 คน คิดเป็น ร้อยละ 85.20 อายุ 42 ปีขึ้นไป จำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 40.80 การศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 145 คน คิดเป็นร้อยละ 47.71 เงินเดือนระหว่าง 25,001-30,000 บาท จำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 36.52 ประสบการณ์ในการทำงาน 3-5 ปี จำนวน 172 คน คิดเป็นร้อยละ 56.58 รูปแบบครอบครัวเป็นครอบครัวเดี่ยว จำนวน 182 คน คิดเป็นร้อยละ 59.87

ผลการวิเคราะห์ระดับความสามารถในการเผชิญ ปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคของบุคลากรสายสนับสนุน พบว่า บุคลากรสายสนับสนุนมีคะแนนเฉลี่ยโดยรวม อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.06$ , S.D. = 0.82) และรายด้าน พบว่า ความสามารถในการเผชิญปัญหาและการฟัน ฝ่าอุปสรรคของของบุคลากรสายสนับสนุนมีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมากที่สุด และระดับมากพบว่า ด้าน ความอดทนมีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด ( $\bar{X} = 4.36$ , S.D. = 0.80) ในขณะที่ความสามารถในการเผชิญปัญหา และการฟันฝ่าอุปสรรคของของบุคลากรสายสนับสนุน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ประกอบด้วยด้านต้นเหตุ และความรับผิดชอบมีคะแนนเฉลี่ย ( $\bar{X} = 3.99$ , S.D. = 0.76) ด้านที่แสดงถึงผลกระทบที่จะมาถึงมีคะแนน เฉลี่ย ( $\bar{X} = 3.99$ , S.D. = 0.85) และด้านความสามารถ ในการควบคุมอุปสรรค มีคะแนนเฉลี่ย ( $\bar{X} = 3.89$ , S.D. = 0.86) ตามลำดับ ดังตารางที่ 1

คะแนนเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.43$ , S.D. = 1.19) และรายด้านพบว่า สัมพันธภาพในครอบครัว ของบุคลากรสายสนับสนุน ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

และระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยสัมพันธภาพในครอบครัวของบุคลากรสายสนับสนุนอยู่ในระดับมากคือ ด้านการปฏิบัติตามหน้าที่ที่เหมาะสมของสมาชิกในครอบครัว มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด ( $\bar{X} = 4.19$ , S.D. = 1.02) และด้านสมาชิกในครอบครัวแสดงออกซึ่งความรักและความเอื้ออาทรต่อกัน ( $\bar{X} = 3.57$ , S.D. = 1.32)

**ตารางที่ 2** ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานสัมพันธภาพในครอบครัวของบุคลากรสายสนับสนุนจำแนกตามสัมพันธภาพในครอบครัวโดยรวมและรายด้าน (n = 304 คน)

สัมพันธภาพในครอบครัวของบุคลากรสายสนับสนุนฯ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านการใช้เวลาในการทำกิจกรรมร่วมกันของสมาชิกในครอบครัว	3.21	1.18	ปานกลาง
ด้านสมาชิกในครอบครัวมีการพูดคุยปรึกษาหารือและตัดสินใจในเรื่องสำคัญต่างๆ	2.75	1.23	ปานกลาง
ด้านสมาชิกในครอบครัวแสดงออกซึ่งความรักและความเอื้ออาทรต่อกัน	3.57	1.32	มาก
ด้านการปฏิบัติตามหน้าที่ที่เหมาะสมของสมาชิกในครอบครัว	4.19	1.02	มาก
<b>รวม</b>	<b>3.43</b>	<b>1.19</b>	<b>มาก</b>

ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันระหว่างความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการเผชิญปัญหาและการฟื้นฟูอุปสรรคและสัมพันธภาพในครอบครัวของบุคลากรสายสนับสนุน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือพบว่าความสามารถในการเผชิญปัญหาและการฟื้นฟูอุปสรรคโดยรวมมีความสัมพันธ์ไปในทางเดียวกันกับสัมพันธภาพในครอบครัวโดยรวมอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ( $r = .26$ ,  $p < .01$ ) โดยความสามารถในการเผชิญปัญหาและการฟื้นฟูอุปสรรคโดยรวมกับสัมพันธภาพในครอบครัวรายด้านมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ประกอบด้วยด้านการใช้เวลาในการทำกิจกรรมร่วมกันของสมาชิกในครอบครัว ด้านสมาชิกในครอบครัวแสดงออกซึ่งความรักและความเอื้ออาทรต่อกัน ด้านการปฏิบัติตามหน้าที่ที่เหมาะสมของสมาชิกในครอบครัว และด้านสมาชิกในครอบครัวมีการพูดคุยปรึกษาหารือและตัดสินใจในเรื่องสำคัญต่างๆ ( $r = .69$ ,  $r = .63$ ,  $r = .55$  และ  $r = .42$ ,  $p < .01$ ) ตามลำดับ

สัมพันธภาพในครอบครัวโดยรวมกับความสามารถในการเผชิญปัญหาและการฟื้นฟูอุปสรรครายด้านมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ประกอบด้วย

ในขณะที่ค่าเฉลี่ยสัมพันธภาพในครอบครัวของบุคลากรสายสนับสนุนอยู่ในระดับปานกลางคือ ด้านการใช้เวลาในการทำกิจกรรมร่วมกันของสมาชิกในครอบครัว ( $\bar{X} = 3.21$ , S.D. = 1.18) และด้านสมาชิกในครอบครัวมีการพูดคุยปรึกษาหารือและตัดสินใจในเรื่องสำคัญต่างๆ ( $\bar{X} = 2.75$ , S.D. = 1.23) ดังตารางที่ 2

ด้านต้นเหตุและความรับผิดชอบด้านที่แสดงถึงผลกระทบที่จะมาถึงด้านความอดทน และด้านความสามารถในการควบคุมอุปสรรค อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ( $r = .40$ ,  $r = .37$ ,  $r = .37$  และ  $r = .34$ ,  $p < .01$ ) ตามลำดับ

ความสามารถในการเผชิญปัญหาและการฟื้นฟูอุปสรรคกับสัมพันธภาพในครอบครัว ส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับน้อย ยกเว้นสัมพันธภาพในครอบครัว ด้านการปฏิบัติตามหน้าที่ที่เหมาะสมของสมาชิกในครอบครัวกับความสามารถในการเผชิญปัญหาและการฟื้นฟูอุปสรรค ด้านความอดทน มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ( $r = .38$ ,  $p < .01$ )

ในขณะที่ความสามารถในการเผชิญปัญหาและการฟื้นฟูอุปสรรค ด้านความอดทนมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางตรงกันข้ามกับสัมพันธภาพในครอบครัว ด้านสมาชิกในครอบครัวมีการพูดคุยปรึกษาหารือและตัดสินใจในเรื่องสำคัญต่างๆ อยู่ในระดับน้อย ( $-r = .07$ ) ซึ่ง 93% ( $1 - r^2 = 1 - .07^2 = .93$ ) ความแปรปรวนในความสามารถในการเผชิญปัญหาและการฟื้นฟูอุปสรรค ด้านความอดทนไม่สามารถอธิบายหรือทำนายได้ด้วยสัมพันธภาพในครอบครัว ด้านสมาชิกในครอบครัวมีการพูดคุยปรึกษาหารือและตัดสินใจในเรื่องสำคัญต่างๆ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันระหว่างความสามารถในการเผชิญปัญหา (n = 304 คน)

ตัวแปร	ความสามารถในการเผชิญปัญหาและการฟื้นฟูอุปสรรคโดยรวม	ด้านความสามารถในการควบคุมอุปสรรค	ด้านต้นเหตุและความรับผิดชอบ	ด้านที่แสดงถึงผลกระทบที่จะมาถึง	ด้านความอดทน
1) สัมพันธภาพในครอบครัวโดยรวม	0.26**	0.34**	0.40**	0.37**	0.37**
2) การใช้เวลาในการทำกิจกรรมร่วมกันของสมาชิกในครอบครัว	0.69**	0.07	0.09	0.12	0.09
3) สมาชิกในครอบครัวมีการพูดคุยปรึกษาหารือและตัดสินใจในเรื่องสำคัญต่างๆ	0.42**	0.05	0.06	0.05	-0.07
4) สมาชิกในครอบครัวแสดงออกซึ่งความรักและความเอื้ออาทรต่อกัน	0.63**	0.29**	0.21**	0.06	0.20**
5) การปฏิบัติตามหน้าที่ที่เหมาะสมของสมาชิกในครอบครัว	0.55**	0.20**	0.17*	0.15*	0.38**

\*\* p &lt; .01

\* P &lt; .05

### อภิปรายและสรุปผล

ความสามารถในการเผชิญปัญหาและการฟื้นฟูอุปสรรคของบุคลากรสายสนับสนุนมีคะแนนเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก และรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดและระดับมากคือ ด้านความอดทนมีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากคือ ด้านต้นเหตุและความรับผิดชอบ ด้านที่แสดงถึงผลกระทบที่จะมาถึง และด้านความสามารถในการควบคุมอุปสรรค สอดคล้องกับงานวิจัยของ Modsuwan & Sansook (2017: 270-285) พบว่าบุคลากรทำงานได้สำเร็จย่อมมีความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคได้มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Luthans (2007: 541-572) ซึ่งได้กล่าวถึงทุนทางจิตใจเชิงบวกที่เสมือนเป็นภูมิคุ้มกันทางจิตเพื่อให้บุคคลฝ่าวิกฤติต่างๆ ในชีวิตไปได้

สัมพันธภาพในครอบครัวของบุคลากรสายสนับสนุนพบว่า มีคะแนนเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก และรายด้านสัมพันธภาพในครอบครัวมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากและระดับปานกลาง ซึ่งค่าเฉลี่ยสัมพันธภาพในครอบครัวอยู่ในระดับมากคือ

ด้านการปฏิบัติตามหน้าที่ที่เหมาะสมของสมาชิกในครอบครัว และด้านสมาชิกในครอบครัวแสดงออกซึ่งความรักและความเอื้ออาทรต่อกัน ในขณะที่ค่าเฉลี่ยสัมพันธภาพในครอบครัวอยู่ในระดับปานกลางคือ ด้านการใช้เวลาในการทำกิจกรรมร่วมกันของสมาชิกในครอบครัว และด้านสมาชิกในครอบครัวมีการพูดคุยปรึกษาหารือและตัดสินใจในเรื่องสำคัญต่างๆ นั้น สอดคล้องกับ Skinner et al. (1995); Friedman (1992) การมีปฏิสัมพันธ์หรือ Interaction ที่ครอบครัวกระทำต่อกันระหว่างสมาชิกภายในครอบครัวเพื่อตอบสนองความต้องการทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ และเป็นความสามารถของครอบครัวทำให้ครอบครัวดำเนินไปได้อย่างมีความสุขและปรับตัวได้ดี

ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการเผชิญปัญหาและการฟื้นฟูอุปสรรคกับสัมพันธภาพในครอบครัวพบว่า ความสามารถในการเผชิญปัญหาโดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับสัมพันธภาพในครอบครัวโดยรวมอยู่ในระดับน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อาจเป็นเพราะกลุ่มผู้ที่มีสัมพันธภาพในครอบครัวที่ดี ก็จะมีความสามารถในการฟื้นฟู

อุปสรรคที่ดีด้วย และในทางกลับกันกลุ่มผู้ที่มีสัมพันธภาพในครอบครัวไม่ดีหรือน้อยกว่าบุคคลทั่วไปก็จะมีความสามารถในการฟื้นฝ่าอุปสรรคไม่ดีด้วยเช่นกัน ซึ่งเป็นผลจากความผูกพัน ความพึงพอใจ ในการปฏิบัติงานของบุคลากรสายสนับสนุนที่มีต่อองค์กรจนสามารถแบ่งแยกบทบาทระหว่างงานกับความครัวออกจากกันนั้นสอดคล้องกับงานวิจัยของ Thepthien et al. (2008: 25-38) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับครอบครัวเข้มแข็งพบว่า ครอบครัวที่สมาชิกในครัวเรือนมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน มีการพูดคุยปรึกษาหารือกัน เอื้ออาทรต่อกัน และมีกิจกรรมร่วมกันทั้งในและนอกครัวเรือน เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการเป็นครอบครัวเข้มแข็งในสังคมไทย

ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการเผชิญปัญหาและการฟื้นฝ่าอุปสรรคโดยรวมกับสัมพันธภาพในครอบครัวรายด้านอยู่ในระดับปานกลางคือ ด้านการใช้เวลาในการทำกิจกรรมร่วมกันของสมาชิกในครอบครัว ด้านสมาชิกในครอบครัวแสดงออกซึ่งความรักและความเอื้ออาทรต่อกัน ด้านการปฏิบัติตามหน้าที่ที่เหมาะสมของสมาชิกในครอบครัว และด้านสมาชิกในครอบครัวมีการพูดคุยปรึกษาหารือและตัดสินใจในเรื่องสำคัญต่างๆ ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพในครอบครัวโดยรวมกับความสามารถในการเผชิญปัญหาและการฟื้นฝ่าอุปสรรครายด้านอยู่ในระดับปานกลางคือ ด้านต้นเหตุและความรับผิดชอบด้านที่แสดงถึงผลกระทบที่จะมาถึงด้านความอดทน และด้านความสามารถในการควบคุมอุปสรรค ซึ่งสอดคล้องกับ Mounghking & Samrong (2017: 122-132) พบว่า ความสามารถในการเผชิญปัญหาและการฟื้นฝ่าอุปสรรคไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของบุคลากรสำนักงานประกันสุขภาพแห่งชาติ และความสุขในการทำงานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ โดยการรับรู้การสนับสนุนจากองค์การมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การได้เช่นกัน Edward & Rothbard (2002: 178-199) ได้สรุปไว้ว่า สมดุลชีวิตการทำงานคือ การไม่มีความขัดแย้งในชีวิตทำงาน

(Work-life conflict) โดยความไม่สมดุลหรือความขัดแย้งระหว่างชีวิตกับงานก็จะรับรู้ได้ง่าย และ Stoltz (1997) ยังได้กล่าวไว้ว่า คนที่มีความสามารถเผชิญปัญหาและอุปสรรคสูงจะมีจิตที่เข้มแข็ง อดทน ไม่ยอมแพ้ต่อปัญหา พยายามหาวิธีแก้ปัญหายุ่เสมอ เป็นความมั่นคงทางอารมณ์ที่จำเป็นต้องปลูกฝังให้แก่เด็กและเยาวชน เป็นสิ่งที่ส่งเสริมให้คนประสบความสำเร็จและบรรลุเป้าหมายและดำรงชีวิตอย่างมีความสุขได้

## ข้อเสนอแนะ

### 1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

ผลการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการเผชิญปัญหาและการฟื้นฝ่าอุปสรรคกับสัมพันธภาพในครอบครัวของบุคลากรสายสนับสนุน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือพบว่า สัมพันธภาพในครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการฟื้นฝ่าอุปสรรคอยู่ในระดับน้อย โดยค่าเฉลี่ยสัมพันธภาพในครอบครัวของบุคลากรสายสนับสนุนภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง เพื่อให้เกิดความผูกพัน ความพึงพอใจต่อองค์กรและงานที่ปฏิบัติไปสู่ความผูกพัน ความพึงพอใจในครอบครัว ซึ่งสัมพันธภาพในครอบครัวเป็นกุญแจสำคัญของการมีสุขภาพจิตที่แข็งแรง สมบูรณ์ และความสามารถในการเผชิญปัญหาและการฟื้นฝ่าอุปสรรคเป็นคุณลักษณะของบุคคลที่เรียนรู้และพัฒนาได้ หน่วยงานควรจัดสภาพแวดล้อมในที่ทำงานให้เหมาะสม สร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างบุคลากร จัดสวัสดิการและค่าตอบแทนที่เหมาะสม รวมถึงการสร้างความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่ให้เป็นรูปธรรม เพื่อเป็นปัจจัยที่ทำให้บุคลากรประสบความสำเร็จทั้งในชีวิตและการทำงาน อันจะส่งผลต่อองค์กรให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้อย่างยั่งยืน

### 2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการเผชิญปัญหาและการฟื้นฝ่าอุปสรรคเพื่อนำข้อมูลมาวางแผนหรือเป็นแนวทางการส่งเสริมสัมพันธภาพระหว่างบุคคลทั้งในองค์กรและครอบครัวให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2.2 ควรศึกษาและพัฒนาตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้อง และสามารถทำนายความสัมพันธ์ในครอบครัวและความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรค เพื่อเป็นการสร้างสมดุลให้แก่ชีวิตและสังคมให้ดียิ่งขึ้น

### กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณกลุ่มตัวอย่างทุกท่านที่ให้

ความช่วยเหลือและความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี ข้อมูลที่ได้รับจากผลการวิจัยครั้งนี้ได้รับการสนับสนุนและความช่วยเหลือเป็นอย่างดีจากวิทยาลัยเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือที่สนับสนุนทุนวิจัยประจำปี 2559

### References

- Chutikul, S. (1997). *Family Development* (2<sup>nd</sup> ed.). Bangkok: Amarin Printing AnnPublishing. [in Thai]
- Edward, J. R. & Rothbard, N. P. (2002). Mechanisms linking work and family: Clarifying the relationship between work and family conflicts. *Academy of Management Review*, 25(1), 178-199.
- Friedman, M. (1992). *Family nursing theory and practice* (3<sup>rd</sup> ed.). New Jersey: Appleton & Lange.
- Luthans, F. (2007). Positive psychological capital: Measurement and relationship with performance and satisfaction. *Personnel Psychology*, 60, 541-572.
- Modsuwan, J. & Sansook, J. (2017). Factors Affecting on Self-Development and Adversity Quotient of Teachers under Non-Formal and Informal Education Centre (Nfe) In Chao Phraya River Group. *Veridian E-Journal*, 10(3), 270-285. [in Thai]
- Moungkling, K. & Samrong, A. (2017). The Relationship between Adversity Quotient, Happy Workplace, and Perceived Organization Support and The Organizational Citizenship Behavior of Personnel at the National Health Security Office. *Ph.D. in Social Sciences Journal*, 7(3), 122-132. [in Thai]
- Pattanaphuphan, K. (2010). *Educational Statistics*. Chiang Mai: Chiang Mai University. [in Thai]
- Rhoades, L. & Eisenberger, R. (2002). Perceived organizational support: A review of the literature. *Journal of Applied Psychology*, 87(4), 698-714.
- Sirirataykha, T. (2018). *Department of Mental Health reveals working people in Bangkok 45% being Stress, stealing happiness*. Retrieved July 30, 2019, from <http://www.dmh.go.th/news-dmh/View.asp?id=28253> [in Thai]
- Skinner, H. A., Steinhauer, P. D. & Santa-Barbara, J. (1995). *Family assessment measure version III*. New York: Multi-Health System. Inc.
- Stoltz, P. G. (1997). *Adversity quotient: Turning obstacles into opportunities*. New York: John Wiley & son. Inc.
- Supwirapakorn, W. & Toongkaew, P. (2016). Happiness of Staff Personnel: A Case Study in Faculty of Education at Burapha University. *Journal of Education*, 27(1), 113-129. [in Thai]
- Technical Promotion and Support Office, Region 8. (2017). *Strengthening families in community by Sufficiency Economy*. Lop Buri: V. S. USE COPY & SUPPLY. [in Thai]
- Thepthien, B., Tragoolwongse, P., Tasee, P. & Isaranrurug, S. (2008). Factors Related to Healthy Families. *Journal of Public Health and Development*, 6(2), 25-38. [in Thai]

Umberson, D. (1992). Relationship between adult children and their parents: Psychological Consequence for both generations. *Journal of Marriage and the Family*, 157(6), 644-674.

Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis* (3<sup>rd</sup> ed.). New York: Harper and Row Publication.



**Name and Surname:** Supaporn Rienpradub

**Highest Education:** Ph.D. Vocational and Technical Education Management

**University or Agency:** King Mongkut's University of Technology North, Bangkok

**Field of Expertise:** Management